

Infrastrukturdepartementet
Energienheten
103 33 Stockholm

Remissvar – Biojet för flyget (SOU 2019:11)

Sammanfattning

Kammarkollegiet delar utredningens tanke att insatser och initiativ inte bör avgränsas till användningen av enbart biojetbränsle utan att andra tekniker och metoder fortsatt bör utredas.

Kammarkollegiet anser att regeringen bör beakta förslaget att anpassa lagstiftningen genom en reduktionsplikt.

Kammarkollegiet stödjer förslaget att Energimyndigheten ska ges i uppdrag att analysera behovet av ett drift- och investeringsstöd i förhållande till de incitament reduktionsplikten ger.

Kammarkollegiets synpunkter och kommentarer

Nedan redovisas Kammarkollegiets kommentarer med hänvisning till respektive avsnitt i utredningen (SOU).

Avsnitt 9.5.3 Pliktens omfattning

Kammarkollegiet instämmer i den bedömning som utredningen kommit fram till vad gäller behovet av att anpassa lagstiftningen genom en reduktionsplikt för att bl. a kunna stödja utvecklingen av en inhemsk produktion av biobränsle för flygtrafiken. Därtill kan konstateras att en reduktionsplikt skulle komma att träffa rätt leverantörsgrupp, vilket skulle få konsekvensen att samtliga flygleverantörer skulle ställas inför samma krav på att införa biobränsle för flyg.

Avsnitt 9.6 Upphandling av biojetbränsle för den offentliga sektorns tjänsteresor med flyg samt statsflyget

Kammarkollegiets (Statens inköpcentrals) roll

Statens inköpscentral vid Kammarkollegiet har uppdraget att ingå ramavtal om varor och tjänster som är avsedda för andra statliga myndigheter. Enligt förordningen om statlig inköpssamordning ska ramavtal finnas för varor och tjänster som myndigheterna upphandlar ofta, i stor omfattning eller som uppgår till stora värden. Syftet med en statlig inköpssamordning är att minska kostnaderna genom att effektivisera upphandlingarna.

Kammarkollegiets uppdrag om att tillhandahålla ramavtal för statliga myndigheter utgår från hur behovet hos de statliga myndigheterna ser ut. Kammarkollegiet tillhandahåller i dagsläget ramavtal för flygresor både vad gäller inrikes och utrikes flygresor. Dagens ramavtal för flygresor gäller till och med september 2020 för utrikes resor och till och med november 2021 för inrikes resor.

Något närmare om Kammarkollegiets förstudier

Huvudregeln vid offentlig upphandling är att den upphandlande organisationen är förhållandevis fri att ställa de krav och villkor som krävs för att möta organisationens behov. Dessa krav och villkor ska ha en anknytning till upphandlingsföremålet och samtidigt vara proportionerliga. De får inte heller begränsa konkurrensen på den marknad som hör till upphandlingsföremålet.

Om ett krav får anses proportionerligt avgörs mot bakgrund av den marknadsanalys som Kammarkollegiet genomför inför varje ramavtalsupphandling. Under förstudiefasen ser man över olika problemområden och prioriterar därefter vad som ska utredas vidare. Behovet identifieras via enkäter och referensgruppsmöten. Statistik samlas in från ramavtalsleverantörerna och erfarenheter från tidigare ramavtalsperioder analyseras. Insamlad information sammanställs i en rapport som publiceras på avropa.se.

Särskilt om förstudien för utrikes flyg

Utredningen anger att Kammarkollegiets förstudie av flygresor bör slutföras och att utredningen därför inte lagt tid på att konsekvensbedöma och finansiera ett sådant förslag. Det kan konstateras att Kammarkollegiet inom ramen för förstudieprojektet utrikes flyg har träffat och fört dialog med flertalet flygbolag som trafikerar svenskt luftrum och som flyger internationella rutter. Flygbolagen har olika strategier för miljöarbete, varav endast vissa har koncentrerat sig på biobränsleutveckling. Andra flygbolag arbetar med förnyelse av flygplansflottan, syntetiskt flygbränsle, rakare och vindanpassade flygrutter samt lättviktsmaterial i flygplanen. Några flygbolag arbetar även med klimatkompensation, vilket däremot inte kan likställas med reduktion av utsläpp. Det är tydligt att den begränsade tillgången på biobränsle har lett till att flera flygbolag väljer att arbeta med andra alternativ. Marknaden bedöms därför i dagsläget inte vara mogen för att ställa obligatoriska krav på användning av biobränsle och någon större procentuell inblandning av biobränsle kan inte anses utgöra ett proportionerligt upphandlingskrav.

Möjligheten att arbeta med och utveckla kravställningen avseende biobränsle för flyg bör därför göras successivt över tid. På så sätt kan utvecklingen av en fungerande leverantörsmarknad som lever upp till och driver hållbarhetsfrågor i en sund konkurrens säkerställas.

I förstudiearbetet har det även framkommit att det enligt den nationella upphandlingsstrategin redan idag finns uttalat att miljökrav i upphandling får kosta pengar. Den strategiska implementeringen av detta saknas dock hos flertalet myndigheter där det av interna styrdokument och resepolicys framgår att resande till lägsta pris ska utgöra förstahandsvalet.

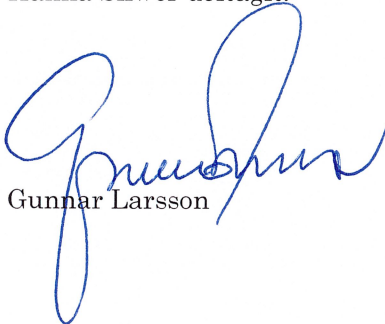
Inom ramen för Kammarkollegiets förstudier genomförs inga finansieringsberäkningar för vad olika upphandlingskrav kan komma att kosta offentlig sektor. Vid prövningen om ett särskilt krav ska ställas görs en bedömning utifrån myndigheternas åligganden och konkreta behov, marknadens förutsättningar att svara upp till nivån på de ställda kraven samt de upphandlingsrättsliga principerna.

Avsnitt 10.2.4 Utredningen föreslår att Energimyndigheten analyserar frågan om ett investerings- och driftsstöd

Kammarkollegiet konstaterar i förstudien av utrikes flygresor och inom ramen för den statliga inköpssamordningen att det kommer att krävas en långsiktig omställning för flygtjänsteleverantörer. Kammarkollegiet vill därför betona vikten av att fortsätta arbeta med andra alternativ för att långsiktigt skapa marknadsincitament med olika lösningar för att gemensamt uppnå ett hållbart resultat.

Kammarkollegiet stödjer därför utredningens förslag att Energimyndigheten ska ges i uppdrag att analysera behovet av ett drifts- och investeringsstöd i förhållande till de incitament reduktionsplikten ger. Regeringen bör därtill beakta förslaget att anpassa lagstiftningen genom en reduktionsplikt.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Gunnar Larsson. Upphandlingsjuristen Thomas Mora har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Anna Clara Törnvall Wittgren, fokusområdesansvarig Gabriella Sydorw och upphandlaren Hanna Silwer deltagit.

Gunnar Larsson

Thomas Mora